

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/81/2022
Identifikačné číslo spisu:	2309221525
Dátum vydania rozhodnutia:	28.08.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Alexandra Hanusová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:2309221525.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu L. Z., narodeného XX. C. XXXX, L., H. M. XXXX/X, zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Harakálom, Košice, Mlynská 28, proti žalovanej Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., Bratislava, Pribinova 19, IČO: 00 151 700, o náhradu škody na zdraví a o zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 16C/216/2009, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 1. decembra 2021 sp. zn. 23Co/39/2020, takto

rozhodol:

Dovolenie o d m i e t a.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. marca 2020 č. k. 16C/216/2009-652 (v poradí druhým) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal náhrady za bolesť, náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, úrokov z omeškania a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania v konaní pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom.

1.1. V konaní nebolo sporné, že za škodu na zdraví žalobcu zodpovedá L. K., ktorý mal v čase škodovej udalosti uzatvorenú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla so žalovanou. Súd pri určení výšky náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej aj „SSU“), vrátane jeho zvýšenia, vychádzal okrem listinných dôkazov aj zo znaleckých posudkov vyhotovených v konaní, konfrontácie znalcov a vyjadrení strán, pričom na vec aplikoval ustanovenia § 420 ods. 1, § 427 ods. 1 a ods. 2 a § 428 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu poistnej udalosti (ďalej aj „OZ“), ustanovenia § 11 ods. 5 až ods. 7 a § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení ku dňu vzniku poistnej udalosti (ďalej aj len „zákon č. 381/2001 Z. z.“), § 2, § 3, § 4 a § 9 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného

poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 437/2004 Z. z.“). Pri bolestnom, po vyhodnotení rozporov medzi závermi znalcov z odvetvia chirurgia, traumatológia H. Z. Y., J. a H. H. J. došiel k záveru, že žalobca má nárok na náhradu za bolesť za 2 095 bodov vo výške 28.212 eur a že žalovaná mu už uhradila bolestné vo výške 31.356 eur, a preto žalobu v časti náhrady na bolesť zamietol. Znalci sa zhodli na bodovom hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia (ďalej aj „SSU“), a to na 2 845 bodoch, obaja s odkazom na ustanovenie § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z., znalec H. Y. odporučil zvýšenie bodového hodnotenia o 100% vo všetkých položkách, znalec H. J. len o 75% vo všetkých položkách, pretože zvýšenie o 100 % by podľa neho malo byť určované v prípade takého poškodenia zdravia, ktoré viedlo k totálnej invalidizácii poškodeného, trvalej stigmatizácii a ku ktorému došlo v nižšom veku ako v prípade žalobcu. Súd sa stotožnil s vyhodnotením H. J., podľa ktorého je potrebné ponechať priestor pre rozlíšenie prípadov s vážnejšími následkami na život poškodeného a zohľadniť aj vek jednotlivca. Zvýšenie o 75% považoval vzhľadom na odôvodnenie znalca H. J. za primerané. Celkový počet bodov SSU zvýšený o 75 % je 4 978,75 bodov, čo pri hodnote bodu 13,37 eura predstavuje SSU vo výške 66.566 eur. Keďže žalovaná už žalobcovi SSU vo výške 70.749 eur nahradila, súd prvej inštancie žalobu aj v tejto časti zamietol.

1.2. Pri posudzovaní zvýšenia náhrady za SSU podľa ustanovenia § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/170/2008 a vyhodnotil spôsob života žalobcu pred poistnou udalosťou a ku dňu ustálenia jeho zdravotného stavu, pričom prihliadol aj na prognózu jeho vývoja. Žalobca síce pred poistnou udalosťou viedol tzv. bežný život, avšak v každej oblasti plnohodnotný. V čase poistnej udalosti mal 36 rokov, žil s manželkou a dvomi deťmi (dcéra 7 rokov a syn 6 mesiacov), mal stavebnú firmu, bol živiteľom rodiny. Vo voľnom čase sa venoval najmä športu, hral amatérsky futbal. Aj s rodinou trávili spolu čas predovšetkým športovo aktívne, venovali sa turistike, cyklistike. V dôsledku poistnej udalosti bol žalobca na určitý čas úplne odkázaný na pomoc druhých, najmä manželky. Po liečbe je síce čiastočne sebestačný, ale život sa mu zmenil veľmi podstatným spôsobom vo všetkých smeroch. Bola mu priznaná invalidita v rozsahu 80%. Je schopný čiastočne vykonávať práce administratívneho charakteru, pred úrazom sa venoval prácam, ktoré si vyžadovali neustály pohyb (začal podnikat', spočiatku ako taxikár, neskôr v potravinách, potom si založil autobazár a potom sa venoval stavebnej činnosti). Žalobca mal problém sa zamestnať aj kvôli zápachu, ktorý sprevádzal liečbu. Súd vyhodnotil, že v pracovnej oblasti došlo k zásadnému zvratu v živote žalobcu, stratil možnosť venovať sa športu a športovať s deťmi. Prihliadol na vyjadrenie žalobcu, že po amputácii nohy pociťuje zlepšenie svojej situácie, čo je pre zdravého človeka len ťažko predstaviteľné, na zásah do partnerského života vyplývajúci z poškodenia zdravotnej, estetickej a psychickej stránky žalobcu. Vzal do úvahy tiež psychické útrapy žalobcu, ktorý sa po úraze zaoberal výlučne svojím zdravím, čo s ním musela zdieľať celá jeho rodina. Vzhľadom na vek žalobcu, ktorý mal v čase úrazu dve malé deti a ktorému bola trvale odňatá možnosť žiť svoju rodinu a tráviť s ňou čas tak ako pred úrazom, došiel súd prvej inštancie k záveru, že je daný dôvod na zvýšenie SSU podľa ustanovenia § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. S poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. októbra 2009 sp. zn. 2Cdo/170/2008 (bod 26) zohľadnil okolnosti prejednávanej veci, keď následky poškodenia zdravia nevylučujú žalobcu úplne z rodinného, pracovného, ani spoločenského života. Preto sa miera zvýšenia 35% javila súdu ako primeraná a zohľadňujúca život žalobcu pred úrazom, jeho následnú invaliditu, vek, následky úrazu na jeho osobný, rodinný, pracovný a spoločenský život. Medzi stranami nebolo sporné, že žalovaná uhradila žalobcovi zvýšenie SSU 24.762,15 eura, 35% zo 66.566 eur (vyčíslená náhrada za SSU) je po zaokrúhlení 23.299 eur. Keďže žalovaná už uhradila žalobcovi viac aj v tejto časti nároku na zvýšenie náhrady za SSU žalobu zamietol.

1.3. Úroky z omeškania súd prvej inštancie žalobcovi nepriznal s poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. novembra 2018 sp. zn. 3Cdo/145/2017 a z 26. februára 2019 sp. zn. 1Cdo/212/2017. Žalobca si nárok na náhradu škody zdravi uplatnil u žalovaného 30. apríla 2009 a žalovaný mu listom zo 7. júla 2009 oznámil, že mu poukázal náhradu škody za bolesť 27.484 eur a zároveň uviedol dôvody, pre ktoré nemohol poskytnúť náhradu za SSU, teda žalovaná si splnila povinnosť určenú v ustanovení § 11 ods. 5 zákona č. 381/2001 Z. z. v lehote 3 mesiacov odo dňa oznámenia poškodeného o škodovej udalosti. V súlade s ustanovením § 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z. je poisťovateľ povinný platiť úroky z omeškania až v prípade, že neposkytne poistné plnenie v lehote

15 dní po skončení prešetrenia potrebného na zistenie rozsahu povinnosti poisťovateľa poskytnúť poistné plnenie, resp. až na základe právoplatného rozhodnutia súdu, v prípade, že rozsah plnenia, ktoré požaduje poškodený neuznal a o tomto vyrozumel poškodeného v lehote 3 mesiacov.

1.4. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa § 255 ods. 1 a ods. 2, § 256 ods. 1 a § 396 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) súd prvej inštancie skonštatoval, že v priebehu konania žalobca vzal žalobu viackrát čiastočne späť z dôvodu plnenia žalovanej, len z nepatrnej časti urobil korekcie sám žalobca s ohľadom na výsledky znaleckého posúdenia. Zastavenie konania v predmetných častiach tak pripísal zavineniu žalovanej. Pri nároku na náhradu za bolesť 20.103,69 eura bol žalobca neúspešný v sume 12.463 eur, pri nároku na náhradu za SSU 5 352,17 eura bol žalobca neúspešný v sume 5.350 eur, pri nároku na náhradu za zvýšenie SSU súdom v sume 13.288,44 eura bol žalobca neúspešný v sume 13.287,35 eura. V časti nároku na úroky z omeškania bol žalobca neúspešný v celom rozsahu. Na základe uvedeného súd vyhodnotil úspech oboch strán ako čiastočný, i keď väčší podiel na úspechu pripísal žalovanému, ktorý si neuplatnil nárok na náhradu trov konania. Na základe tohto súd prvej inštancie žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a predchádzajúceho konania pred odvolacím súdom.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 1. decembra 2021 sp. zn. 23Co/39/2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (výrok I.) a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (výrok II.). Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že uplatnený žalobný nárok nie je daný a preto rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne (§ 387 ods. 1, 2 CSP), pričom si osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia a v celom rozsahu ne poukázal.

2.1. Odvolací súd k námietke žalobcu, že súd prvej inštancie nevykonával ním navrhnuté dokazovanie znaleckým ústavom, ktorý by vyriešil rozpory v znaleckých posudkoch H. Y., J.. a H. J. poukázal na odôvodnenie napadnutého rozsudku v bode 18, v ktorom súd argumentoval hospodárnosťou a zdôraznil, že strany nemali žiadne ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania pred skončením dokazovania predchádzajúceho vyhláseniu prvého rozsudku, ktorý bol odvolacím súdom v napadnutých častiach zrušený, ako aj tým, že neboli splnené podmienky stanovené v § 207 ods. 3 CSP.

2.2. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že v danej veci nešlo o obzvlášť závažný prípad vyžadujúci si osobitné vedecké posúdenie. V konaní vypracoval znalecký posudok H. Z. Y., J.. pod č. 2/2012, ktorý neskôr doplnil a bol vypočítaný na pojednávaní prvoinštančného súdu 24. novembra 2016. Na odstránenie nejasností v tomto posudku bol do konania pribratý ďalší znalec H. H. J., ktorý podal znalecký posudok č. 121/14. Za účelom odstránenia rozporov, resp. rozdielných názorov znalcov súd ich konfrontoval na pojednávaní 11. decembra 2017. Odvolací súd zhodne s prvoinštančným súdom bol toho názoru, že konfrontácia vysvetlila dôvody rozdielných záverov znalcov v posudkoch, a umožnila súdu zaujať jednoznačné stanovisko. Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením odvolateľa, že prvoinštančný súd nekriticky prevzal závery a vysvetlenia H. J. a že jeho postup bol svojvoľný a arbitrárny. Podľa neho prvostupňový súd logicky konzistentne a preskúmateľne zdôvodnil, prečo sa v niektorých prípadoch priklonil k záverom H. J. a prečo neakceptoval niektoré závery H. Y., J.. Vykonanou konfrontáciou znalcov boli odstránené rozpory v záveroch ich posudkov, čím odpadla druhá podmienka pre nariadenie znaleckého dokazovania znaleckým ústavom podľa ustanovenia § 207 ods. 3 CSP. K jednotlivým poškodeniam zdravia a ich bodovému ohodnoteniu (pol. 82b - zlomenina rebier 5 - 7 - 9 - 11 vľavo a 9 vpravo, pol. 78 - stlačenie hrudníka s asfyxiou s pomliaždením pľúc a UPV, pol. 246c - úrazový šok ťažkého stupňa, pol. 243c3 - hlboká preležanina v záhlavovej časti hlavy, pol. 243c4 - hlboká preležanina v krížovej oblasti, pol. 243c2 - hlboká preležanina v oblasti ľavého laktového kľbu, pol. 243c2 hlboká preležanina v oblasti pravého laktového kľbu, pol. 243c3 - hlboká preležanina v oblasti ľavej päty, pol. 243c3 - hlboká preležanina v oblasti pravej päty, pol. 243c6 - hlboká preležanina pravého lýtky so stratou kože a svalstva, pol. 224 - pomliaždenie mozgu, pol. 249 - hlboká akútna trombóza celej pravej dolnej končatiny) osobitne skonštatoval správnosť vyhodnotenia záverov predložených znaleckých posudkov, ako aj dôvodov, pre ktoré sa stotožnil so závermi znalca H. J..

2.3. K námietke žalobcu, že súd prvej inštancie bez toho, aby zistil nové skutočnosti, zmenil názor o potrebe zvýšenia náhrady za SSU zo 45% vyjadrený v jeho predchádzajúcom rozsudku a rozhodol o zvýšení len o 35%, odvolací súd uviedol, že nič nebráni tomu, aby súd v priebehu súdneho konania (do vyhlásenia rozhodnutia) svoje stanoviská a názory prehodnotil a zmenil. Zhodol sa so závermi súdu prvej

inštancie, že primeraným a zodpovedajúcim všetkým zisteným okolnostiam daného prípadu, je zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia súdom v zmysle ustanovenia § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. o 35%. Odvolací súd sa plne stotožnil s odôvodnením tejto časti rozsudku súdu prvej inštancie obsiahnutým v ods. 24., 25., 26., 27. a 28. Doplnil, že pri posudzovaní nároku na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle ustanovenia § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. súd prvej inštancie správne konštatoval, že u žalobcu došlo v dôsledku predmetnej škodovej udalosti k podstatným negatívnym zmenám vo všetkých sférach jeho života. Považoval však za potrebné zobrať do úvahy, že u žalobcu neboli zmarené žiadne mimoriadne aktivity, ktorým by sa bol venoval pred úrazom, nezostal úplne bezvládnym, je sebestačný pri základných životných úkonoch, má funkčnú rodinu, je mobilný s pomocou barlí, dokáže riadiť motorové vozidlo, čo mu neumožňovalo zvýšiť náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v maximálnom rozsahu 50%.

2.4. Odvolací súd považoval za správne aj rozhodnutie súdu prvej inštancie o nepriznaní úrokov z omeškania s úhradou náhrady za bolesť a SSU s odôvodnením, že ustanovenia § 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z. z. upravuje nárok poškodeného na úrok z omeškania len pre porušenie povinností poisťovateľa stanovené § 11 ods. 6 tohto zákona a preto je pri omeškaní poisťovateľa s úhradou náhrady škody aplikovať všeobecný predpis, ktorým je ustanovenie § 517 ods. 2 OZ. Keďže žalobca nenamietal, že by si žalovaný nesplnil povinnosť stanovenú § 11 ods. 5 a ods. 6 zákona č. 381/2001 Z. z. a priebežne uhrádzal náhradu bolestného a SSU v závislosti od výsledkov zložitého odborného dokazovania, zhodne so súdom prvej inštancie nepovažoval za spravodlivú takú aplikáciu zákona, ktorá by viedla k priznaniu úrokov z omeškania (podobne v rozhodnutiach NS SR sp. zn. 3Cdo/145/2017 a sp. zn. 1Cdo/212/2017). V otázke úrokov z omeškania zo súdom priznanej náhrady škody za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia podľa zák. č. 381/2001 Z. z. považoval rozhodovaciu prax dovolacieho súdu za ustálenú. V rozhodnutí Najvyššieho súdu SR z 22. novembra 2018 sp. zn. 3Cdo/145/2017, na ktoré odkázal aj prvoinštančný súd, je vyjadrený záver súdu, že ustanovenie § 11 zákona č. 381/2001 Z. z. sa týka výlučne nesplnenia povinnosti poisťovateľa, ktorá mu bola uložená v súvislosti so šetrením poistnej udalosti. Zákonodarcu v ustanovení § 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z. z. riadne a zreteľne sformuloval podmienku, v zmysle ktorej je poisťovateľ povinný zaplatiť poškodenému úroky z omeškania podľa osobitného predpisu (OZ), a to, ak si nesplní povinnosť, ktorá mu je stanovená § 11 ods. 6 zákona. Aj neskoršie rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. februára 2019 sp. zn. 1Cdo/212/2017 v odôvodnení obsahuje záver súdu, že žalovaná si svoju povinnosť ako poisťovateľ podľa ustanovenia § 11 ods. 6 zák. č. 381/2001 Z. z. splnila, nebola preto povinná uhradiť žalobcovi ako poškodenému úroky z omeškania. Do omeškania by sa dostala s plnením náhrady škody až vtedy, ak by po doručení právoplatného rozhodnutia súdu o výške náhrady škody neuhradila v lehote určenej súdom priznanú náhradu škody žalobcovi podľa ustanovenia § 11 ods. 7 zák. č. 381/2001 Z. z. V čase rozhodovania súdu lehota na plnenie ešte nemohla uplynúť, žalovaná sa nemohla dostať do omeškania a žalobcovi teda nemohol vzniknúť nárok na úroky z omeškania.

2.5. Rozhodnutie prvoinštančného súdu o náhrade trov konania, ktoré podľa žalobcu bolo potrebné posúdiť podľa ustanovenia § 255 ods. 1 a ods. 2 CSP s akcentom na skutočnosť, že rozhodnutie vo veci záviselo od výsledkov znaleckého dokazovania a od voľnej úvahy súdu, potvrdil odvolací súd s poukazom na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV.ÚS 652/2018, II. ÚS 399/2019, I. ÚS 56/2017 a III. ÚS 475/2018. Vychádzal z toho, že právna úprava náhrady trov konania v Civilnom sporovom poriadku nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov konania v prípade, ak výška plnenia závisí od úvahy súdu, a na daný prípad preto aplikoval osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov konania a zohľadnil, že výsledok tohto sporu mohol byť pre žalobcu nepredvídateľný. Zároveň s poukazom na nález ústavného súdu z 13. februára 2020 sp. zn. IV.ÚS 652/2018 prihliadol na to, že aplikácia tohto pravidla musí mať vnútorné limity, pretože by bolo v rozpore s rozumným usporiadaním procesných vzťahov, aby za situácie zjavne bezúspešného uplatňovania práva, nie síce v jeho základe, ale v podobe jeho neprimeranej a zjavne nadsadenej výšky vo vzťahu k porovnateľným prípadom, bola žalobcovi priznaná plná náhrada trov konania voči žalovanému. Prihliadol na to, že žalobca si pôvodnou žalobou uplatňoval náhradu za bolesť 18.123,45 eura, za SSU 80.113,52 eura, všetko s 9 % úrokom z omeškania ročne od 7. júla 2009 do zaplatenia a zvýšenie náhrady za SSU 40.056,76 eura. V priebehu konania viackrát zobral časti žaloby späť a žalobu zmenil, prevažne z dôvodu čiastočného plnenia žalovanou a v nepatrnej časti na základe záverov znalcov. Uznesením z 3. apríla 2014 č. k. 16C/216/2009-190 súd zastavil konanie o časti

náhrady za SSU 74.761,35 eura a o časti zvýšenia náhrady za SSU 26.768,32 eura a pripustil zmenu žaloby tak, že žalobca si ďalej uplatňoval nárok na náhradu za bolesť 20.103,69 eura s 9 % ročným úrokom z omeškania od 7. júla 2009 do zaplattenia, náhradu za SSU 5.352,17 eura s 9 % ročným úrokom z omeškania od 7. júla 2009 do zaplattenia, zvýšenia náhrady za SSU 13.288,44 eura a úrok z omeškania 18.912,48 eura, a zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Proti uzneseniu nebolo podané odvolanie a to nadobudlo právoplatnosť 1. mája 2013. V rozhodnutí o zastavení časti konania bolo o náhrade trov konania právoplatne rozhodnuté, zostalo teda rozhodnúť o náhrade trov vynaložených v zostávajúcej časti konania, v ktorom súd konal o nároku na náhradu za bolesť 12.463 eur, za SSU 5.350 eur, obe náhrady spolu s 9 % úrokom z omeškania ročne od 7. júla 2009 do zaplattenia a o nároku na zvýšenie náhrady za SSU 13.287,35 eura a kapitalizované úroky z omeškania 19.590,35 eura.

2.6. Keďže žaloba bola rozsudkom súdu prvej inštancie (v poradí druhým), ktorý bol potvrdený rozsudkom odvolacieho súdu, v celom rozsahu zamietnutá, z uplatnenej náhrady za bolesť 20.103,69 eura bol žalobca neúspešný v časti 12.463 eur, z náhrady za SSU 5.352,17 eura bol žalobca neúspešný v sume 5.350 eur, z nároku na zvýšenie náhrady za SSU súdom 13.288,44 eura bol neúspešný v sume 13.287,35 eura a neúspešný bol aj v časti o nároku na úroky z omeškania (kapitalizované vo výške 19.590,35 eura a bežné). Žalobcovi žalovaná poskytla náhradu vo výške 126.867,15 eura, z toho 27.484 eur pred podaním žaloby a 99.383,15 eura po jej podaní. Súd uznal žalobcovi nárok vo výške 118.077 eur (28.212 + 66.566 + 23.299), resp. podľa odvolacieho súdu o 200,60 eura viac. Žalovaná teda uhradila žalobcovi navyše 8.790,15 eura, resp. 8.589,55 eura. Žalobca sa navyše domáhal zaplattenia 50.690,70 eura (12.463 + 5.350 + 13.287,35 + 19.590,35) aj s príslušenstvom, teda cca o 50 % viac ako v tej, v ktorej bol úspešný. Vzhľadom na uvedené bol odvolací súd názoru, že v danom prípade išlo zo strany žalobcu z prevažnej časti o zrejme bezúspešné uplatňovanie práva v podobe neprimeranej a nadsadenej výšky náhrady, ktorá až o cca polovicu presahovala súdom uznaný nárok. Že išlo o zjavne nadsadený nárok zvýšenia náhrady za SSU vyplýva i z porovnania obdobných prípadov (3Cdo/213/2017), za predvídateľnú považoval aj nedôvodnosť uplatňovania nároku na úroky z omeškania, ktoré boli významnou časťou nároku. Podľa odvolacieho súdu by bolo v rozpore s rozumným usporiadaním procesných vzťahov a nespravodlivým, aby za týchto okolností bola na náhradu trov zaviazaná žalovaná, ktorá celý súdom uznaný nárok žalobcu plnila pred vyhlásením rozsudku, podľa výsledkov znaleckých dokazovaní, a uhradila mu na náhradách aj navyše. Odvolací súd preto potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie aj vo výroku o náhrade trov dovtedajšieho konania. V odvolacom konaní bol žalobca v celom rozsahu neúspešný a žalovaná bola plne úspešná, žalovanej podľa ustanovenia § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 CSP vzniklo právo na plnú náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi. Žalovaná sa nároku na prípadnú náhradu trov konania vopred vzdala, a preto jej nebola odvolacím súdom priznaná.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP pre porušenie práva na spravodlivý proces. Namietal, že odvolací súd, ako aj súd prvej inštancie, mu znemožnili uskutočňovať jeho procesné práva tým, že odôvodnenie ich rozhodnutí je vo vzťahu k náhrade za bolesť arbitrárne, keď si osvojili závery znaleckého posudku znalca H. J. na úkor záverov znalca H. Y. Svojvoľne si vybrali odborné závery jedného znaleckého posudku, ktoré považovali za správne a odborné závery druhého svojvoľne považovali za nesprávne. Súd prvej inštancie odmietol jeho návrh na vykonanie znaleckého dokazovania znaleckým ústavom na odstránenie rozporov medzi závermi znalcov a súdy rozhodli o týchto rozporoch samé napriek tomu, že pri hodnotení bolesti nešlo o riešenie právnych otázok, ale odborných (medicínskych). Pri viacerých položkách (položka 82b zlomenina rebier, položka 78 stlačenie hrudníka a asfyxiou a pomliaždením pľúc a UPV, položke 246c úrazový šok ťažkého stupňa, položka 243c3 hlboká preležanina v záhlavovej časti hlavy, položka 243c4 hlboká preležanina v krížovej oblasti, 243c2 hlboká preležanina v oblasti ľavého lakt'ového kĺbu, položka 243c2 hlboká preležanina v oblasti pravého lakt'ového kĺbu, položka 243c3 hlboká preležanina v oblasti ľavej päty, položka 243c3 hlboká preležanina v oblasti pravej päty, položka 243c6 hlboká preležanina pravého lýtko so stratou kože, položka 224 pomliaždenie mozgu, položka 249 hlboká akútna trombóza celej pravej dolnej končatiny, položka 189d reosteosyntéza ľavej stehnovej kosti klincom, položka 183c operačné uvoľnenie ľavého lakt'a s odstránením výrastkov, položka 238 odstránenie zaisťovacích skrutiek z ľavého stehna a položka 205 operačné znehybnenie pravého členkového kĺbu) bolo hodnotenie

bolesti sporné v tom, či sú pri nich splnené dôvody v zmysle ustanovenia § 9 ods. 5 a ods. 6 zákona č. 437/2004 Z. z. na zvýšenie bodového hodnotenia o polovicu alebo na dvojnásobok. Pri niektorých položkách zasa bolo sporné, či je vôbec dôvodné hodnotiť ich na podklade zranení, ktoré žalobca utrpel a na podklade údajov zaznamenaných v zdravotnej dokumentácii, pri niektorých položkách zasa bolo sporné, či tieto súvisia s úrazom žalobcu (napr. trombóza), všetky tieto otázky však mali jednoznačne medicínsky a nie právny charakter.

3.1. Podľa dovolateľa odvolací súd neuviedol dostatočné argumenty, pre ktoré nezohľadnil pri rozhodovaní o návrhu na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia jeho podstatný argument, že od úrazu pri dopravnej nehode viac ako 10 rokov trpel osteomyelitídou pravej nohy a predkolenia po poúrazovej nekrotómii pravého lýtku, ktorú sa nepodarilo vyliečiť a viedla až k amputácii pravého predkolenia v novembri 2017. Počas vyše desiatich rokov si pre chronické trvanie zápalu kostí prešiel veľkým utrpením spojeným jednak s neustálou bolestivosťou nehojajúcich sa rán, hnisajúceho a zapáchajúceho zápalu a rozsiahlymi obmedzeniami v rôznych oblastiach osobného a spoločenského života. Žalobca odvolaciemu súdu vytkol, že na uvedené skutočnosti neprihliadol v zmysle ustanovenia § 2 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. ako na mimoriadne okolnosti odôvodňujúce zvýšenie náhrady za SSU podľa ustanovenia § 5 ods. 5 tohto zákona. Mal za to, že k argumentom týkajúcich sa následkov dopravnej nehody na jeho život nedostal od súdu žiadnu odpoveď a preto je v tomto smere odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nepreskúmateľné.

3.2. Za nesprávny označil dovolateľ výklad ustanovení § 11 ods. 6, ods. 7 a ods. 8 zákona č. 381/2001 Z. z. odvolacím súdom. Tieto ustanovenia upravujú následky omeškania poisťovateľa pri prešetrovaní poistnej udalosti, a nie omeškania s úhradou náhrady. Ich výklad podaný odvolacím súdom priamo popiera základné funkcie úroku z omeškania (preventívnu, represívnu a satisfakčnú), podľa ktorého sa poisťovateľ môže vyhnúť povinnosti platiť úroky z omeškania akoukoľvek odpoveďou. Ak ustanovenia § 11 ods. 6, ods. 7 a ods. 8 zákona č. 381/2001 Z. z. upravujú len následky omeškania poisťovateľa s včasným a riadnym prešetrovaním poistnej udalosti, na dôsledky omeškania poisťovateľa s plnením jeho hlavnej povinnosti nahradiť škodu, je potrebné aplikovať všeobecný predpis, ktorým je ustanovenia § 517 ods. 2 OZ. Výklad podaný odvolacím súdom je absurdný, v zrejmom rozpore s princípom právnej istoty, ako aj so základným účelom a zmyslom zákona č. 381/2001 Z. z., ktorým je okrem iného včasné poskytnutie spravodlivej náhrady škody osobám poškodeným prevádzkou motorových vozidiel. Neguje legitímne očakávanie poškodeného ako účastníka občianskoprávných vzťahov, že mu jeho škoda bude včas a riadne nahradená. Je tiež v zjavnom rozpore so zásadou rovnosti v právach (článok 12 ods. 1 Ústavy SR), pretože vytvára zásadnú nerovnováhu v právnom postavení medzi poisťovateľom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a poškodeným, a to v prospech poisťovateľa. V prípade ustanovenia § 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z. z. podľa neho nejde o legislatívnu medzeru v tom, že právny poriadok upravuje len povinnosť platiť úrok z omeškania v prípade nesplnenia povinnosti poisťovateľa stanovenú v § 11 ods. 6 tohto zákona a neupravuje povinnosť platiť úrok z omeškania v prípade nesplnenia samotnej povinnosti poisťovateľa nahradiť poškodenému škodu. Táto situácia spadá pod právnu úpravu v § 1 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., podľa ktorej, ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na poistenie zodpovednosti osobitné predpisy, v tomto prípade ustanovenie § 517 ods. 2 OZ. Argumentom a fortiori, ak je poisťovateľ podľa ustanovenia § 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z. z. sankcionovaný úrokom z omeškania za nepochybnú povinnosť stanovenú v § 11 ods. 6, o to viac by mal byť sankcionovaný úrokom z omeškania v prípade nesplnenia oveľa závažnejšej právnej povinnosti, a to nahradiť poškodenému škodu. Poukázal na to, že Ústavný súd SR nálezom zo 14. októbra 2021 sp. zn. III.ÚS 214/2020 zrušil rozsudok NS SR z 26. februára 2019 sp. zn. 1Cdo/212/2017, o ktorý odvolací súd oprel svoje rozhodnutie v otázke posúdenia nároku žalobcu na úrok z omeškania.

3.3. Rozhodnutiu o nároku na náhradu trov konania odvolacieho súdu žalobca vytkol, že nezohľadnil judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej sa právna úprava náhrady trov konania v sporovom konaní podľa predchádzajúcej úpravy Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O.s.p.“), ako aj podľa úpravy Civilného sporového poriadku, spravuje zásadou úspechu v konaní, keďže Civilný sporový poriadok už neobsahuje ustanovenie obdobné § 142 ods. 3 O.s.p., ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k úprave obsiahnutej v paragrafe 142 ods. 2 O.s.p. Nepatrný úspech už Civilný sporový poriadok nepozná, avšak ani nová právna úprava nevyklučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní o nárokoch na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého

posudku alebo úvahy súdu. V konaní mal plný úspech, čo sa týka základu uplatneného nároku a výška plnenia vyplývajúca z tohto procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu. Náhradu požadoval podľa bodového ohodnotenia riadne podloženého závermi znaleckého posudku a preto takéto uplatňovanie nemôže byť označené za zjavne neúspešné a rovnako ani pokiaľ ide o nárok na zvýšenie náhrady za SSU, ktoré požadoval vo výške 50 % a súd mu priznal zvýšenie vo výške 35 %, čo nie je možné označiť za zjavne bezúspešné uplatňovanie nárokov.

4. Žalovaná žiadala dovolanie ako neprípustné odmietnuť. Uviedla že súd nemá povinnosť vždy nariaďovať kontrolné znalecké dokazovanie znaleckou organizáciou pokiaľ dvaja znalci dôjdu k rozdielnym názorom, ale voľne hodnotí dôkazy. Hodnotenie dôkaznej situácie vykonal odvolací súd správne logicky, hospodárne a odôvodnene. Súd sa priklonil k záverom posudku H. J., pretože bol logický, riadne odôvodnený a navyše podložený zdravotnou dokumentáciou, pričom tieto atribúty v posudku H. Y., J.. absentovali. Žalobca až na pojednávaní 9. decembra 2019 navrhol vykonanie ďalšieho dokazovania znaleckým ústavom (t.j. po piatich rokoch od vyhotovenia znaleckého posudku) s čím nesúhlasila, nakoľko to je v zjavnom rozpore so zásadou koncentrácie konania. K mimoriadnemu zvýšeniu SSU podľa ustanovenia § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. žalovaná uviedla, že súd by ho mal hodnotiť s prihliadnutím na stav, ktorý existoval v čase jeho rozhodovania (§ 217 CSP), pričom argumenty uvádzané žalobcom už v čase rozhodnutia neexistovali. K úroku z omeškania uviedla, že judikatura nepripúšťa platenie úrokov z omeškania pri nárokoch z povinného zmluvného poistenia, pokiaľ nároky neboli riadne preukázané, čo vyplýva z rozhodnutí dovolacieho súdu z 22. novembra 2018 sp. zn. 3Cdo/145/2017, ako aj rozhodnutia z 27. mája 2020 sp. zn. 7Cdo/109/2018. Podľa týchto rozhodnutí by sa poisťovňa do omeškania s plnením náhrady škody dostala až vtedy, ak by po doručení právoplatného rozhodnutia súdu o výške škody v lehote určenej súdom priznanú náhradu škody žalobcovi podľa § 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z. neuhradila. Rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania považovala za zodpovedajúce ustanoveniu § 255 CSP a zdôraznila, že v prejednávanej veci nebolo sporné, či došlo ku škode, ale len to aká bola výška škody. Poukázala na rozhodnutie Ústavného súdu SR z 26. mája 2020 sp. zn. III. ÚS 474/2018, podľa ktorého je plne ústavne konformný postup podľa ustanovenia § 255 CSP vychádzajúci z pomeru úspechu a neúspechu strán v konaní, a to aj vtedy, ak rozhodnutie záviselo od znaleckého posudku či úvahy súdu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1, 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), po prejednaní veci bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. V danej veci žalobca podal dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva (rozhodnutie Ústavného súdu SR zn. I. ÚS 26/94). Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 105/06 a sp. zn. III. ÚS 330/2013, rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/3/2019, sp. zn. 8Cdo/152/2018, bod 26., sp. zn. 5Cdo/57/2019, bod 9. a 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/41/2017, sp. zn. 3Cdo/214/2017, sp. zn. 8Cdo/5/2017, sp. zn. 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

12. Žalobca dovolaním namietal, že súdy pri zisťovaní skutkového stavu nevyhoveli jeho návrhu na nariadenie znaleckého dokazovania znaleckým ústavom, aby sa odstránili rozpory medzi znaleckými posudkami znalcov H. Y., J.. a H. J. a ďalej tým, že odvolací súd sa dostatočne nezaoberal jeho námietkami poukazujúcimi na to, že súd prvej inštancie sa pri hodnotení dôkazov svojvoľne priklonil k jednému znaleckému posudku, čo odôvodnil len tým, že konfrontáciou znalcov boli vyjasnené rozdiely v ich záveroch a že návrh je nehospodárny, nakoľko nejde o obzvlášť závažný prípad vyžadujúci si osobitné vedecké posúdenie.

13. Dovolateľ v priebehu konania navrhol súdu prvej inštancie, aby ustanovil znalecký ústav na ohodnotenie bolesti a SSU, nakoľko znalecké posudky H. Y.P., J.. a H. J. obsahovali v hodnotení rozpory.

14. Dovolací súd považuje za potrebné k veci uviesť, že dovolanie nie je opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Súd nemôže v dovolacom

konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej inštancie a súd odvolací ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je podľa ustanovenia § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

15. Podľa ustanovenia § 185 ods. 1 CSP súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná, a to sa týka aj nariadenia znaleckého dokazovania znaleckým ústavom podľa ustanovenia § 207 ods. 3 CSP. Podľa záverov uvedených v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. marca 2022 sp. zn. 4Cdo/255/2021, zverejneného v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 6/2023 pod č. 84, za najhospodárnejší postup pri predložení dvoch rozdielnych znaleckých posudkov možno považovať taký, keď sa súd snaží odstrániť nejasnosti, nedostatky, prípadné námietky strán výsluchom znalca a položením doplňujúcich otázok. Ak súd pri rozdielnych záveroch znaleckých posudkov nezdôvodní svoje úvahy, z ktorých vychádzal a pre ktoré sa priklonil ku konkrétnemu znaleckému posudku, zaťažuje svoje rozhodnutie vadou zmätočnosti, takéto rozhodnutie nemožno považovať za zákonné, splňajúce atribúty kladené na rozhodnutie súdu v zmysle § 220 ods. 2, resp. § 396 ods. 2 CSP. Takouto vadou však napadnuté rozhodnutie postihnuté nebolo a odvolací súd s poukazom na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie skonštatoval správnosť jeho postupu pri hodnotení rozporov záverov znaleckých posudkov H. Y., J.. a H. J., ako aj dôvody, pre ktoré nevykonal dokazovanie ďalším znaleckým posudkom, o ktorý by požiadal znalecký ústav.

16. Pravidlá hodnotenia dôkazov sú upravené v článku 15 CSP ako aj v ustanovení jeho § 191 a spravujú sa teóriou voľného hodnotenia dôkazov. Dôkazy a tvrdenia strán hodnotí súd spolu podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva zákon. Pri hodnotení znaleckého posudku je vo všeobecnosti prijímaný záver, že hodnoteniu nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti; súd však hodnotí presvedčivosť posudku, čo do jeho úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. mája 2011 sp. zn. 7Cdo/41/2010).

17. V danom prípade bolo znalecké dokazovanie posudkami H. Y., J.. a H. J. nariadené súdom ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Pri hodnotení rozdielov v záveroch znaleckých posudkov nemôže súd bez náležitého odôvodnenia svojej úvahy „preferovať“ jeden znalecký posudok oproti inému, ale je potrebné, aby riadne, teda presvedčivo zdôvodnil úvahy, z ktorých vychádza a pre ktoré sa priklonil k záverom jedného z nich. Prvoinštančný a odvolací súd hodnotili závery znaleckého posudku H. J., pričom odvolací súd osobitne vo vzťahu k sporným položkám bodového hodnotenia bolesti uviedol v bodoch 60. až 84. odôvodnenia napadnutého rozsudku, prečo rozhodol na základe znaleckého posudku H. J.. Súd prvej inštancie a následne i odvolací súd zdôvodnili osobitne ku každej položke sadzby bodového hodnotenia bolesti a SSU prečo považovali závery znaleckých posudkov za rozdielne a prečo za základ svojho rozhodnutia vzali závery jedného z nich. Súdy zdôraznili, že v danom konaní bolo možné hodnotiť iba zranenia, ktoré boli objektivizované na základe výsledkov medicínskych vyšetrení zaznamenaných v zdravotnej dokumentácii a na základe toho potom hodnotili závery znaleckých posudkov. Pri hodnotení záverov znaleckých posudkov nehodnotili v nich uvádzané závery z hľadiska odborného medicínskeho, ale posudzovali, či znalci hodnotili zranenia, ktoré boli ostatnými dôkazmi dostatočne preukázané. Dovolací súd preskúmaním súdneho spisu dospel v danej veci k záveru, že

hodnotenie dôkazov vykonané odvolacím súdom nevykazuje žiadne odchýlky od pravidiel logického uvažovania a nevyústilo do nezrozumiteľných alebo nejasných záverov. K namietanému hodnoteniu dôkazov súdom dovolací súd uvádza, že nesúhlas dovolateľa s procesným postupom odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie) s hodnotením dôkazov, resp. nevykonaním ďalších dôkazov, ktoré neboli relevantné pre opodstatnenosť uplatneného nároku, nemožno považovať za porušenie jeho procesných práv. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúca z ustanovenia § 191 CSP znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotiacia úvaha súdov v danom prípade podľa dovolacieho súdu zodpovedá zásadám formálnej logiky, vychádza zo zisteného skutkového stavu veci a z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov a právnym posúdením veci (§ 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP). Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi a navrhovaním dôkazov a ich hodnotením. Do práva na spravodlivý proces nepatrí ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako ani iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok.

18. Dovolateľ namietal aj nepreskúmateľnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu o návrhu na zvýšenie náhrady za sťaženie SSU podľa ustanovenia § 5 ods. 5 zákona č. 437/2001 Z. z., keď nezohľadnil mimoriadne okolnosti daného prípadu dané 10 rokov trvajúcou mimoriadne bolestivou osteomyelitídou pravej nohy a predkolenia, ktorá viedla k amputácii pravého predkolenia. Za mimoriadne považoval aj závažné obmedzenia v rodinnom a spoločenskom živote. K tejto námietke žalobcu o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu v tejto časti a jeho nepreskúmateľnosti dovolací súd zistil, že odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery o okolnostiach hodných osobitného zreteľa pre zvýšenie SSU podľa ustanovenia § 5 ods. 5 zákona č. 437/2001 Z. z. a uviedol dôvody, pre ktoré mu nepriznal maximálne zvýšenie náhrady za SSU o 50 %. V tejto súvislosti poukázal na odôvodnenie súdu prvej inštancie v bodoch 24., 25., 26., 27. a 28. rozsudku, v ktorých súd aj porovnaním s priznanými zvýšeniami SSU v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. októbra 2009 sp. zn. 2Cdo/170/2008 a z 30. septembra 2019 sp. zn. 3Cdo/213/2017 dospel k záveru, že vzhľadom na život žalobcu pred úrazom, následnú invaliditu, vek, a následky úrazu na osobný a rodinný, pracovný a spoločenský život, je primerané zvýšenie náhrady za SSU o 35 %. Odvolací súd doplnil, že bolo potrebné zohľadniť, že u žalobcu neboli zmarené žiadne mimoriadne aktivity, nezostal úplne bezvládný, je sebestačný pri základných osobných úkonoch, má funkčnú rodinu, s pomocou barlí je mobilný, dokáže riadiť motorové vozidlo. I keď u žalobcu došlo k negatívnym zásahom do všetkých oblastí jeho života, stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že priznanie maximálneho zvýšenia podľa ustanovenia § 5 ods. 5 zákona č. 437/2001 Z. z. nie je dôvodné, nakoľko to je vyhradené prípadom závažnejších následkov poškodenia zdravia. Odvolací súd aj okresný súd sa podľa dovolacieho súdu dôsledne vyporiadali so skutkovými zisteniami týkajúcimi sa naplnenia podmienok zvýšenia SSU podľa ustanovenia § 5 ods. 5 zákona č. 437/2001 Z. z. Rozhodnutie odvolacieho súdu, a v tejto súvislosti aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, nie je arbitrárne, je odôvodnené dostatočne podrobne, zrozumiteľne a presvedčivo. Samotné rozhodnutie a aj jeho odôvodnenie spoľahlivo odpovedajú na všetky pre výsledok sporu podstatné otázky konania a nevybočuje z limitov spravodlivého procesu. Konajúce súdy sa vyporiadali so všetkými podstatnými argumentmi namietanými žalobcom (nielen) v odvolaní a nie je dôvod sa od ich právneho názoru odchyľovať, keď dovolateľ v dovolaní nepredložil argumentáciu spochybňujúcu udržateľnosť záverov súdov nižších inštancií. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

19. Žalobca v preskúmvanej veci prípustnosť a dôvodnosť dovolania v zmysle ustanovení § 420 písm. f) a § 431 ods. 1 CSP vyvodzoval aj z toho, že odvolací súd podľa neho výkladom ustanovení § 11 ods.

6, ods. 7 a ods. 8 zákona č. 381/2001 Z. z. (týkajúcich sa úrokov z omeškania) poprel účel a význam tohto zákona, čo je v rozpore s imperatívom vykonať ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Žalobca namietal arbitrárnosť právneho posúdenia odvolacím súdom a mal za to, že predmetným rozhodnutím bolo zasiahnuté do jeho práva na súdnu ochranu v zmysle ustanovenia čl. 6 ods. 1 Ústavy SR a bola porušená zásada rovnosti strán podľa ustanovenia čl. 12 ods. 1 Ústavy SR. Odvolací súd zároveň svoje závery riadne nezdôvodnil, nereagoval dostatočne na jeho tvrdenia, a preto jej jeho rozhodnutie o úrokoch z omeškania tiež nepreskúmateľné.

20. V podanom dovolaní v tejto časti sa dovolateľ v podstate zaoberal vecnou správnosťou právnych záverov odvolacieho súdu v kontexte s právnym posúdením prejednávanej veci, pričom spochybnil predovšetkým správnosť právneho záveru odvolacieho súdu o potrebe aplikácie ustanovenia § 11 zák. č. 381/2001 Z. z. a o vylúčení použitia ustanovenia § 517 OZ na daný prípad, pričom namietal aj nesprávnu interpretáciu § 11 zák. č. 381/2001 Z. z. Jednoznačne teda v dovolaní namietal, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

21. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení sa vyvodzuje právny záver a na zistený skutkový stav aplikuje právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny predpis alebo ak síce aplikoval správny predpis, avšak nesprávne ho interpretoval, alebo zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu ale nesprávne právne posúdenie veci nekladá vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP (R 24/2017, 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018).

22. Dovolateľ aj k rozhodnutiu odvolacieho súdu o úrokoch z omeškania namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku, jeho nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť. Právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Naplnené je tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu tvoriacich súčastí práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť, pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Odôvodneniu rozsudku odvolacieho súdu dovolateľ konkrétne vytkol, že absentuje odpoveď na jednu z rozhodujúcich námietok, že na vec neaplikoval všeobecné predpisy (§ 517 ods. 2 OZ) na omeškanie poisťovateľa s plnením jeho právnej povinnosti nahradiť mu škodu, na ktorú poukazoval v odvolacom konaní.

23. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov sú najčastejšie dané rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03 a III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v ustanovení čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 336/2019). Súdne rozhodnutie je arbitrárne aj vtedy, ak dôvody, na ktorých je založené absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne, ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

24. Dovolateľ považoval rozhodnutie odvolacieho súdu za arbitrárne, pretože v jeho odôvodnení absentovala odpoveď na námietku týkajúcu sa ochrany práva poškodeného na včasnú náhradu škody poisťovňou. K tejto námietke dovolací súd opätovne poukazuje na podrobné zdôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu týkajúce sa úroku z omeškania, na základe ktorého dospel k záveru, že ani konanie na odvolacom súde o úroku z omeškania netrpí vadou zmätočnosti v intenzite porušujúcej právo na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

25. Podľa dovolateľa k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces došlo aj tým, že odvolací súd v odôvodnení rozsudku nezohľadnil judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej v súvislosti s posudzovaním procesného úspechu strán v konaní, ktorého predmetom je nárok, ktorého dôvodnosť a výšku je možné len predvídať, pretože závisí od znaleckého posudku, resp. úvahy súdu, je možné za úspešného považovať žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť uplatneného nároku a nemožno ho zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie „presného“ výsledku konania (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 24/2021).

26. K tejto námietke žalobcu, že odvolací súd sa v odôvodnení nevysporiadal s rozhodnutiami Ústavného súdu Slovenskej republiky dovolací súd uvádza, že v odôvodnení odvolací súd priamo uviedol, že sa stotožňuje s rozhodovacou praxou ústavného súdu (II. ÚS 399/2019, I. ÚS 56/2017, III. ÚS 475/2018, I. ÚS 56/2018, IV. ÚS 652/2018), že právna úprava náhrady trov konania, v sporoch kde výška plnenia závisela od úvahy súdu, ako aj na prejednávanej vec, je potrebné aplikovať osobitný režim posudzovania úspechu v konaní na nárok na náhradu trov a zohľadniť pritom, že výsledok sporu je ohľadne výšky pre žalobcu nepredvídateľný. Zároveň však zohľadnil aj to, že v zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. februára 2020 sp. zn. IV. ÚS 652/2018 bolo potrebné prihliadnuť aj na to, že takáto aplikácia má aj vnútorné limity. V situácii bezúspešného uplatňovania práva, ktoré síce nebolo v jeho základe, ale v neprimeranej a zjavne nadsadenej výške, k právam porovnateľným s prejednávaným prípadom, by bolo priznanie plnej náhrady trov konania v rozpore s rozumným usporiadaním procesných vzťahov.

27. Z odôvodnenia odvolacieho súdu je podľa dovolacieho súdu zrejmé, že odvolací súd odôvodnil svoje rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu a zohľadnil judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky. Dovolací súd po preskúmaní procesného postupu odvolacieho súdu dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namieta, že mu odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Prípustnosť jeho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP podľa dovolacieho súdu nevyplýva a preto dovolanie podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, odmietol.

28. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovanej ich náhradu nepriznal, pretože aj keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinil žalobca (§ 256 ods. 1 CSP), žalovanej žiadne preukázané trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018).

29. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.